

stillingsret blive Mindretal, som kunne føle sig forurettede, det er sikkert nok, men vil man saa hjælpe lidt paa Mindretallene ved at give dem lettere Adgang til Præstebetjening i deres Sognekirker og til Sammenslutning om en Præst, frit valgt, tror jeg, man vilde komme til Tilstande, som vilde blive heldigere baade for de enkelte Personer, for Menighederne selv og derigennem for hele Folkekirken, som gennem en saadan Ordning vilde blive kærere for hele det danske Folk.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Bjerre): Dette Forslag og de Ting, der behandles i dette Forslag, ville maaske ikke i Øjeblikket vække nogen stor Opmærksomhed ud over denne Sal, men jeg nærer i øvrigt ingen Tvivl om, at en heldig Løsning af disse Ting vilde være af den største Betydning for vort Folks Fremtid, og lige saa stor Betydning som den heldigst mulige Løsning af de Ting, der mest beskæftige os i Øjeblikket. Da Spørgsmaalet er saa ganske overordentlig vanskeligt, at det maa forudsættes at kræve en mere indgaaende og længere Behandling, inden man tør haabe, at det faar en endog blot nogenlunde tilfredsstillende Ordning, vil jeg for min Part finde det meget naturligt, at man underkaster Spørgsmaalet en noget mere alsidig Drøftelse, end man i Reglen gør med Forslag, som ikke have stor Udsigt til hurtig Gennemførelse, for at Tankerne kunne blive satte i Bevægelse, og de, der have Interesse for Spørgsmaalet, kunne komme til at drøfte det Mand og Mand imellem. Det er en Stump Kirkeforfatning, hvorom der er Tale, og Kirkeforfatningsspørgsmaalet er jo det samme Punkt for den protestantiske Kirke, særlig for den lutherske Del deraf. Der er vel i selve det til Grund liggende Bekendelsesskrift, den augsburgske Konfession, meget bestemt peget paa, at det er Trosfriheden og Samvittighedsfriheden, som er den store fundamentale Grundsætning, hvorfra man skal gaa ud, og bestemt protesteret mod den katolske Sammenblanding af Stat og Kirke, af verdsligt og gejstligt Regimente, og i de senere Bekendelsesskrifter, som snart fulgte efter i de følgende 15 Aar, er det saa

videre udviklet i store Træk, paa de vigtigste Punkter i alt Fald, hvorledes man tænkte sig det fornyede Kirkesamfund bedst ordnet baade indad til og udad til. Men selv der, selv i de senere Skrifter, er der dog nærmest kun Tale om rent teoretiske Udviklinger, og hvordan det burde være, idet der ikke findes ret mange positive, praktiske Bestemmelser, og det er ret karakteristisk, at naar man i den saakaldte Reformationsformel af 1545 endelig begynder at komme ind paa de praktiske Bestemmelser, begynder man med at sige, at selvfølgelig er det det eneste rigtige, at det fornyede Kirkesamfund staaer selvstændigt over for Staten og selv vælger sine Tjenere, men, føjes der straks til, paa Grund af den store Misbrug, der altid har været forbundet f. Eks. med Præstevalg, er det raadeligst og tryggest, at Valget fremdeles bliver hos de højeste Kollegier, og at, staaer der udtrykkeligt, Fyrsten beholder i enhver Henseende den Magt ubeskaaren, som han har faaet. Lige straks efter Bruddet, det definitive Brud med Paven, betonedes Luther stærkt det almindelige Præstedømme og Menighedens Ret og den enkeltes Ret i Menigheden, men han opdagede jo snart, at over for det, som han kaldte den eneste virkelige Øvrighed, nemlig Guds Ord, vare ikke alle lige lydthøre og ærbødige, og at Forholdene i det hele taget ikke vare apostolske, og efterhaanden som Sværmeriet bredte sig, og Bondeoprøret kom til, forandrede han sin Mening og begyndte straks at fremhæve det gejstlige Embede som det faste, som det urokkelige, som det, man skulde bøje sig for. Og da han maatte opgive at faa Forsoning med de katolske Biskopper og ikke selv turde udnævne andre Biskopper — thi, som han sagde, vi mangle Kaldet, Befalingen til det —, gik han som bekendt til de protestantiske Fyrster, der vare venligsindede mod Evangeliet, og bad dem om at udnævne ny Biskopper. Han føjede udtrykkelig til, at de skulde gøre det ikke i Kraft af, at de vare Fyrster, for paa den Maade ejede de ingen Magt over Evangeliet eller over et Trossamfund, men de skulde gøre det som en Kærlighedstjeneste, af Barmhjertighed mod deres Undersaatter; og gøre det kun rent